1945 оной февралиин 3
СУББОТО
№ 22 (4658)
Сэн 20 мунгэн

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-г эй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

2-дохи Белорусскэ фронтын сэрэгүүдые командалагша
Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО
Фронтын штабай начальник
Генерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд дайсанай хүреэлэгдэhэн бүлэглэлэй эсэргүүсэлтые нуга даража, мүнөөдэр, февралиин 1-дэ, харгы замуудай шухала узел, немецүүдэй ВИСЛА мүрэн дээрэхи хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгуурийн пункт болохо ТОРУНЬ (ТОРН) гэдэг город ба хэрэмые үсэд шанга сохилтоор эзэлэн абаба.

ТОРУНЬ городые эзэлэн абахын түлөө болоhон байлдаануудта генерал-полковник ПОПОВ, генерал-лейтенант ЛЯПИН, генерал-лейтенант ДРАТВИН, генерал-лейтенант ЧАНЫШЕВ, генерал-лейтенант РЯБЫШЕВ, полковник ВОЗНЮК, полковник ТРУДОЛЮБОВ, полковник КАЛАДЗЕ, полковник БЕЛЯЕВ, полковник МУРАТОВ, полковник КАППЕЛЮК, полковник АБДУЛЛАЕВ, генерал-майор КИРСАНОВ, генерал-майор ТИМОФЕЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд; артиллериин генерал-лейтенант ВЕСКИН, полковник ПРИХОДЬКО, полковник ШИБАЕВ, полковник ОХЛЯКОВСКИЙ, подполковник КОБАЛЕВИЧ, полковник КРАБНЕНКО, полковник МАЛЬКОВ гэгшэдэй артиллеристнууд; танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПЕТРУШИН, подполковник ИГНАТОВ, подполковник РАЗУВАЛОВ гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-полковник ВЕРШИНИН, полковник КАЛУГИН, полковник ТЮРИН гэгшэдэй лётчигууд; инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор ВИТВИНИН, полковник ДОБЫЧИН, полковник БАЛАНДИН, подполковник ОРДАНСВСКИЙ, подполковник ПЕТРОВ гэгшэдэй сапёрнууд; подполковник ПРОЦЕРОВ, подполковник ИЛЬИН гэгшэдэй холбоо-холбоошод шалгаржа гараба.

Ингэжэ түйлаhан илалтые тэмдэглэхын түлөө ТОРУНЬ (ТОРН) городые эзэлэн абахын түлөө болоhон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгарhан соединенинүүд ба частьнуудта «ТОРНЕНСКО» гэhэн нэрэ олгожо ордемуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, февралиин 1-дэ, 21 часта манай Эхэ орэной столица МОСКВА болбол ТОРУНЬ город ба хэрэмые эзэлэн абаhан 2-дохи Белорусска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хори дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэhөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо hайн дайшалхы ябуулгануудые хэhэнэй түлөө ТОРУНЬ городые сүлөөлхын түлөө болоhон байлдаануудта хабаадалсаhан Танай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оронэй эрхэ сүлөө ба бээ дааниэй байхын түлөө болоhон байлдаануудта ами бэеэ үгэhэн геройнүүд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тэнилэг!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН

1945 оной февралиин 1. № 268.

СССР БА ФИНЛЯНДИИН ХООРОНДО БОЛОҺОН ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ ХЭЛСЭЭН ТУШАА

Финляндиин үгэхэ байhан стратегическэ сырьёгой орондо СССР-hээ эдеэ хоолой зүйлнүүдые Финляндида үгэхэ тухай Финлянди ба СССР-эй хоорондо болоhон хэлсээнүүд ССР Союзай Правительствын ба Финляндиин Правительствын хоорондо хэлсээ баталалгаар 1945 оной январиин 31-дэ дүүрөбэ.

Тус хэлсээнэй ёhоор СССР болбол Финляндида байгша оной июниин 1 хүртэр 30.000 тонно эдеэ хоолой орооhо, 1.000 тонно сахар ба 300 тонно кондитерскэ изделинүүдые үгэхэ байна. Эдэ эдеэ хоолой зүйлэй орондо СССР болбол Финляндиhaa байгша оной дүүрэтэр өлдэб болзорнуудта никель, кобальт, серный колчедан ба буу зэбсэгэй зарим нэгэн хэрэгсэлнүүдые мүн тэрэшэлэн Финляндиин верфинүүд дээрэ байгаа советскэ уhан-сэрэгэй корабльнуудай заhабарилгада хэрэгтэй туhаламжануудые абаха болоо.

Хэлсээн дээрэ ССР Союзай Правительствын түлөөлэлгөөр Гадаадын Худалдаа Наймаанай Арадай Комиссар нүхэр А. И. Микоян ба Финляндиин Правительствын түлөөлэлгөөр—Ажаүйлэдбэриин ба Худалдаа-Наймаанай Министр господин Гартц болон Гадаада Хэрэгүүдэй Хоёрдохи Министр господин Свенто гэгшэд гараа табибад. (ТАСС).

МАРТЫН 2-то

БУРЯТ-МОНГОЛЫЕ

сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдhээ сүлөөлэгдэhэнhөө хойшо 25 жэлэй ой гүйсэхэнь

Абаhан уялгаяа аршунаар дүүргэе!

Ойн үдэрэй хүндэлэлдэ

Бурят-Монголые сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоhон „Баян Булаг“ колхозой (Кудара) түмэршэ дархашуул Э. Бадмаев, Х. Байнзуров гэгшэд хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заhабарилха уялгануудаа саг болзор соонь дүүргэбэ. Эдэнэр 30 плуг, 14 борной, 4 сеялкэ эрхим шанартайгаар бэлэдхэhэн байна. Мүн нүхэр Т. Раднатаров гэгшэ 90 хомут-тохог, 110 посторонок, 36 бэжо заhабарилба.

Тэрэшэлэн таряан болон малажалай бригаданууд поли оээрүүр 1480 шэрга наг шэбхэ гаргаhан, 12 центнер үнэhэ, 14 центнер шубуунай аргал суглуулhан, 350 гектарта саhа тогтооhон байна.

„Баян Булаг“ колхозой түрүү члэнүүд ойн үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулан тарилгадаа иимээр бэлэдхэнэ.

ХАБАРТАА ХАҺА СООНЬ БЭЛЭДХЭЕ!

Тарилгада бэлэдхэлэй олон янзын шухала хүдэлмэринүүдые хаhа болзор соонь эрхим шанартайтаар дүүргэhэн колхоз, совхозууд хэзээ бүхэндэ үндэр ургаса хуряадагынь дүй дүршэл дээрэhээ элеэр харагдана. Поли дээрэ саhа тогтоохо, мүлhэ, наг шэбхэ шэрэхэ болон нютагай үтэгжүүлгэ бэлэдхэхэ тэхэ мэтын агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд үндэр ургасын бата бэхи hуури болодог байна. Тиимэ тулада энэ хүдэлмэриин болзор үнгэргэнгүй, хаhа соонь ябуулха шухала. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ эгээл зохид хаhын үедэ түрүү аймагай колхозууд түсэбтэ даалгабаринуудаа ниилэтгүй даб гүүлээ. Закаменай аймагай колхозууд поли дээрэ саhа тогтоохо болон наг шэбхэ шэрэхэ түсэбүүдээ 70—80 процент болгоhон байна. Тэрэшэлэн үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд Түнхэнэй, Кабанскын, Хэжэнгын аймагуудаар барагаар үнгэргэгдэнэ. Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдhээ сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоhон Хэжэнгын аймагай «Ударник» артелиин таряалажалай бригада агротехническэ хэмжээ-ябуулга үнгэргэхэ түсэбөө дүүргүүтэй байна. Мүн машина зэмсэгүүдээ заhабарилжа дүүргэнхэй. Тэрэшэлэн Сэлэнгын, Кабанскын, Кударын аймагуудта тарилгада hайнаар бэлэдхэжэ байhан иимэ колхозууд олон.

Зүгөөр, зарим аймагууд үндэр ургасын түлөө хангалтагүйгөөр тэмсэнэ. Курумканай, Заиграйн, Ярууны, Зэдын аймагууд агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ түсэбүүдээ дүүргэхэ үшөө үхы байhaар. Эдэ аймагуудай зиилэнхи колхозууд поли дээрэ саhа тогтоохо, наг шэбхэ шэрэхэ үнэhэ, шубуунай аргал суглуулха шухала хүдэлмэринүүдтэ хайша хэрэгээр хандана. Мүн хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүд болон хомут тоногуудые заhабарилха хүдэлмэри эдэ аймагуудаар хангалтагүй байна.

Сэбэр хүрэнгэ гэзшэ үндэр ургасын этээл шухала нүхэсэл болохо байбашье hаань, республикын олонхи аймагууд хүрэнгын фонд байгуулха түсэбүүдээ мүнөө хүртэр дүүргээгүй, бии байгаа үрhэеэ сэбэрлээгүй байха юм. Үрhөөр ехэ дутуу байhан зарим аймагууд юторойнгоо хэрэгсэлнүүдые бүгэдынь хэрэглэжэ үрhэ хааха түсэбөө дүүргэхын орондо, сэбэр таряагаа ондоо тээшэнь гаргашалжа хуули буса ябадал гаргана. Теэд тиимэ баримтануудай үзэгдэhэн аймагуудаар гэмтэ нюурнуудые харюусалгада хабаадуулха тушаа хэмжээн абтаагүй байха юм.

Республикын машинно-тракторна станцинууд мүнөө үедэ заhабарилгын бүхы хүдэлмэринүүдые эрхим шанартайгаар түргэн дүүргэхын түлөө хатаг хабаяа элсүүлхэ зэргэтэй. Түрүү зэргын МТС-үүд трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заhабарилха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Хэжэнгын машинно-тракторна станци Сталинскэ областиин Старобешевскэ МТС-эй уряалаар Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, үдэр hүнигүй ажаллаhанайнгаа ашаар трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заhабарилха жэлэйнгээ түсэб аяар январь соо дүүргөө. Тэрэшэлэн трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заhабарилга Ехэ-Кударын, Закаменай, Чесанын МТС-үүд амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Эдэ МТС-үүд трактор заhабарилха жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргүүтэй байха юм. Тиихэдэнь Үшөөтэйн, Куйтунскэ, Тарбагатайн Итанциин, Новэ-Брянскэ, Сагаан-Усанай, Ехэ-Купалейн, Курбын МТС-үүд хамагай хойно шэрэгдэжэ бүхы республикаа гэдэргэнь татажа ябана. Эдэ гээгдэнги МТС-үүд имагтал тоогой түлөө тэмсээд, шанар тухай тон багаар анхарна. Куйтунскэ, Үшөөтэйн МТС-үүд шанарай түлөө огтолон тэмсээгүй дээрэhээ заhабарилhан бүхы тракторнуудаа гэлүүлжэ hая болтор тангашье трактор бэлэн болгоогүйдэ тоологдожо ябаа. Мүн олонхи аймагуудтахи трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые тушаан абаха аймагуудтахи гурэнэй зарим комиссинууд заhабарилгын ябаса болон шанар шангадхаха хэмжээнүүдые абаха уялгануудаа дүүргэнэгүй.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдhөө сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэржэ байгаа энэ үедэ бүхы колхоз, МТС-үүд тарилгада бэлэдхэлөө ойрын үдэрнүүдтэ эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө али болохо хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Республикын колхозууд түбхын түрүүндэ үрhэнэй фонд байгуулха түсэбөө дүүргэжэ тэрэнээ сэбэрлэхэ, поли дээгүүр саhа тогтоолго, наг шэбхэ шэрэхэ, үнэhэ шубуунай аргал суглуулха хүдэлмэринүүдые үргэнөөр ябуулжа агротехникын түрүүшын шухала эрилтэнүүдые арюунаар дүүргэхэ уялгатай. Тэрэшэлэн хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй болон хомут тоногуудай заhабарилгануудые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэhэн байха зэргэтэй. Тарилгада ябаха морин унаануудаа анхаржа шалан шэнээтэй болгохотоёо нэгэн зэргэ эмнит мори сар болон hүхай үнеэдые олоор hургаха шухала.

Тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие бригада, звенёвой ёhоор ябуулха гэзшэ угаа ехэ удхашанартай. Шурыгинскэ, Ефремовскэ звенонууд колхоз бүхэнөөр hэргээгдэжэ тарилгада бэлэдхэлэй түсэбэй ёhоор ябуулха ёhотой.

Бурят-Монголые сүлөөлhэнhөө хойшо 25 жэлэй ойн үдэр дүтэлжэ байна. Энэ үдэрые тарилгадаа бүрин түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө МТС, колхозуудай хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ үргэнөөр оролсожо, үндэр ургасын бата бэхи hуури табиха арюун уялгатай.

Советскэ Информбюроһоо

Февралиин 1-эй оперативна мэдээн

Февралиин 1-эй туршада манай сэрэгүүд ЗҮҮН ПРУССИДА добтолгобо үргэлжэлүүлхэ зуураа ЗЕЕБУРГ городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн 50 гаран сидоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда ДРУГЕНЕН, КУМЕНЕН ПОЕРШТИТЕН, ПОНАКЕН, ШУДИТТЕН (КЕНИГСБЕРГҺЭЭ 17 километр баруун-хойшоо) КНАУТЕН, РОГГЕНХАУЗЕ ТОЛНИГК, ЗИГФРИДСВАЛЬДЕ, ЛЕКИТТЕН, ФЛЕМИНГ, ЭШЕНАУ, ГЛОТТАУ гэдэг һуурин газарнууд болоно.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд февралиин 1-дэ дайсанай хүреэлэгдэһэн бүлэглэлэй эсэргүүсэлтые нуга даража, харгы замуудай шухала узел, немецүүдэй ВИСЛА мүрэн дээрэхи түшэг тулгууриин хүсэтэ пункт болохо ТОРУНЬ (ТОРН) гэдэг город ба хэрэмые эзэлэн абаа.

ШНАЙДЕМЮЛЬ городһоо хойгуур ба баруун-хойгуур манай сэрэгүүд добтолгобо үргэлжэлүүлжэ РАТЦЕБУРГ городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн ПИННОВ, БРИЗЕНИТЦ, ЦАМБОРСТ, ВИССУЛЬКЕ, ЛЕБЕНКЕ, ШПРИНГБЕРГ гэдэг һуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаһан байна. Манай сэрэгүүд ШНАЙДЕМЮЛЬ городто дайсанай гарнизониие хүреэлжэ, тэрэниие үгы хэхэ байлдаануудые хэбэ.

ОДЕР дээрэхи ФРАНКФУРТҺАА зүүн-хойгуур ба зүүгээр манай сэрэгүүд ШВЕРИН гэдэг город ба түмэрзамай узелые байлдаатайгаар эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн БРАНДЕНБУРГСКА провинциин газар дээрэ 100 гаран сидоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй тоодо ЛИБЕНОВ, ДЮРИНГСХОФ, ХАММЕР, КЕНИГСВАЛЬДЕ, ГЛАЙССЕН, ЗЕЕРЕН, ЛАГОВ, МЮЛЬБОК, ГРИЗЕЛЬ, ЛАЙТЕРСДОРФ гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлбэ.

ПОЗНАНИИН ошондо город соо хүреэлэгдэһэн дайсанай частьнуудые үгы хэхэ байлдаанууд үргэлжэлөө.

ЛЕШНО (ЛИССА) городһоо баруугаар манай сэрэгүүд Германиин хилые отолон гаража, Германиин газар дээрэ ШЛЕЗИРЗЕ ба ФРАУШТАДТ гэдэг городуудые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн 50 гаран сидоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда ШУССЕНЦЕ, ШЕНАВЕ, МЕРЦДОРФ, ЛАНГЕМАРК, КУРСДОРФ, ШЛИХТИНГСХАЙМ гэдэг томо һуурин газарнуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаа.

Манай сэрэгүүд БУДАПЕШТДЭ (БУДА) городой баруун хубида дайсанай хүреэлэгдэһэн гарнизонуудые үгы хэхэ байлдаануудые үргэлжэлүүлһэн ба хэдэн кварталнуудые эзэлэн абаһан байна.

Январиин 31-дэ бүхы фронтнууд дээрэ манай сэрэгүүд 195 немецкэ танк гэмтээһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин буудалгаар дайсанай 26 самолёт унагаагдаа.

Партийна ажабайдал

Идейно-политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэ

Хүтэлбэрилхы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдыгөө идейно-политическэ бэлэдхэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гэһэн ВКП(б)-гэй Центральна болон областной комитедүүдэй заабаринуудые бэелүүлжэ, Мухаршэбэрэй аймагай партийна организаци энэ талаар нилээдгүй ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна.

Мүнөө манай аймаг соо 1 аймагай партийна һургуули ба 13 политһургуулинууд хүдэлмэрилжэ, 300 шахуу коммунистнууд эндэ ябажа, өөһэдыңгөө политическэ хэмжээнүүдые дээшэлүүлжэ байнад. Жэшээлхэдэ, аймагай партийна һургуулида 25 коммунистнууд һуралсана. Үнгэрэгшэ һарын туршада 30 часай программатай заняти үнгэргэгдөө.

Тус һургуулида хабаадалсагшадай олонхинь хэшээлдээ эдибхитэйгээр хандадаг болоо. Жэшээнь, партиин айкомой инструктор нүхэр Рандин, зоотехник нүхэр Путинцева болон бусад занятидаа тон харюусалгатайгаар бэлэдхэдэг байна.

Гэбэшье энэ шухала партийна хүдэлмэридэ хайхарамжагүйгөөр хандадаг коммунистнууд бии. Госбанкые эрхилэгшэ коммунист нүхэр Матвеев. Райпотребсоюзай түрүүлэгшэ партиин члэн нүхэр Бакланов гэгшэд политһургуулида эдибхигүйгөөр хабаадалсахаһаа гадна, занятидаа ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр ерэдэг байха юм. Мүн занятиһаа хүндэгүй шалтагаанаар гээгдэһэн байнад.

Худөө нютагуудаар бии болгогдоһон 13 политһургуулинуудта хамта дээрээ 262 коммунистнууд һуралсанад. Хаана партийна эхин организациин хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулнаб, тэндэ партийна һуралсалай хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Шаралдайн сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин дэргэдэ тэгтоогдоһон политһургуулиин хүдэлмэри эхилһэн сагһаа хойшо нэгэшье таһалбаригүйгөөр үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ ябахаар бэшүүлэгдэһэн 21 хүн барандаа эдибхитэйгээр хабаадалсахаһаа байтагай, занятидаа дүүрэн бэлэдхэлтэйгээр ерэдэг болоо. Тус парторганизациин секретарь нүхэр Петров, ВКП(б)-гэй члэнэй кандидат, полевой бригадын бригадир нүхэр Родионов, Сомисполкомой түрүүлэгшэ коммунист нүхэр Кравцов болон бусад занятидаа жэшээтэ һайнаар бэлэдхэнэ.

Политһургуулиие хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Матвеевская занятияа тон һонирхолтойгоор үнгэргэнэ. Һургуулида ябагшадайнтаа һураһан асуудалда тодорхой харюу үгэхэ зуураа географическа картаа тэдэнэртээ ойлгуулжа үгэнэ. Мүн партиин айкомой пропагандист, политһургуулиин хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлмэрилдэг нүхэр Гапус болбол өөрыңгөө үүргые муу бэшээр дүүргэнэ гээшэ. Энэ нүхэр хадаа 3 политһургуулида заняти хүтэлбэрилхэһөө гадна, тэрэ һургуулинуудта хабаадалсагшадтаа зорюулжа мүнөө үеын оршон байдал тушаа лекци уншаха ба элидхэлнүүдые хэдэг болонхой.

Теэд политһургуулинуудай хүдэлмэри хаа хаанагүй иимэ һайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Зарим политһургуулинуудай заняти олонхи коммунистнуудай саг болзор соогоо ерэдэггүй дээрэһээ таһалдаһан баримтанууд бии. «Красный Заган» колхозой парторганизациин коммунистнуудай политическэ занятидаа сугларагүй дээрэһээнь, эндэхи политһургуулиин заняти таһалдаһан байшоо. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Калашников, агротехник нүхэр Иванов болон бусад политһургуулиингаа занятида тон харюусалгагүйгөөр хандадаһаа гадна, хэдэн дахин занятидаа ерээгүй байһан баримтанууд элирүүлэгдэбэ.

Аймагай партийна организациин олонхи хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд большевизмын истори ба теориие өөһэдөө шудалжа байха юм. Жэшээлхэдэ, аймагай хэлхээ холбооной Управлениин начальник нүхэр Пугачев үнгэрэгшэ январь һара соо «Материализм ба эмпириокритизм» гэжэ Ленинэй түүхэтэ зохёолые уншаад, конспект зохёоһон байна.

Зангилай сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ коммунист нүхэр М. Л. Иванов «ВКП(б)-гэй хураангы курсын историие» гүнзэгыгөөр шудална. Мүн тэрэшэлэн уранһайханай литературые эдибхитэйгээр уншадаг болоо. Партиин айкомой секретарь нүхэр С. И. Митягин һүүлэй үедэ «Диалектическэ ба историческа материализм» гэһэн нүхэр Сталинай зохёолые гүнзэгыгөөр шудалжа байна.

Тэрээнһээ гадна, нүхэр Митягин болбол колхозуудаар политическэ темэтэй элидхэл ба лекцинүүдые уншадаг байна. Мүнөө аймагай колхозуудаар «Нүхэр Сталинай гражданска дайнай үедэхи үүргэ» гэһэн темэтэй лекци уншаба.

Гэхэтэй хамта зарим ажахын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилдэг коммунистнууд партийна даалгабариие саг болзор соонь дүүргэдэггүй обор нобшоор, харюусалгагүйгөөр хандана. Эндэ МТС-үүдэй директорнууд коммунист нүхэр Дашиев ба Перевалов гэгшэдые тоолохо хэрэгтэй.

ВКП(б)-гэй айком болбол энэ дурсагдаһан дутуу дунда зүйлнүүдые усадхахын түлөө хэмжээнүүдые абажа байна.

С. КОНОВАЛОВ, ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурмонторгын эдолой мастерскойн үйлэдбэриингөө нормые 200 процент дүүргэдэг, ВМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар ба «Ажалай габьяатай түлөө» медаляар шагнагдаһан А. С. Инкирова.

А. Поповой фото.

Городоо болбосон байдалтай болгое!

Большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол саг үргэлжэ ажалшадай байдалые һайжаруулха тушаа анхарал оролдолгоёо табидаг байна.

Дайн сэрэгэй үедэшье һаань Союзна правительство болбол 1945 ондо манай Улан-Удэ городые болбосон байдалтай болгохын түлөө 415 мянган түхэриг һомолоо. Мүн энээнһээ гадна Сэлэнгэ ба Үдэ мүрэнүүдэй үерлэхэдэ уһа хааха даамба байгуулагдаха 1 миллион 300 мянган түхэриг үгэбэ.

Мүнөө жэлдэ 72.500 модон шэнээр һуулгагдаха, 29080 дүрбэлжэн метр газарта ногоон ба сэсэрлигүүд тарилгаха, хүүргэнүүд болон харгынуудые заһабарилха ба бэшэ олон хүдэлмэринүүд хэгдэхэ байна. Дамбын барилга эхилхэ. Энэ жэлдэ түсэблэгдэһэн хэмжээнүүдые бэелүүлжэ, өөрыңгөө республикын столица баян сэсэрлигтэй, гоё һайхан город болгохын түлөө манай городой бүхы арад зон энэ хүдэлмэринүүдтэ эдибхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Һаяхан болоһон ажалшадай депутадуудай Горсоведэй 25-дахи сесси дээрэ городой санитарна талаар дутуу дунда ябадалнууд ба һуулгаһан модонуудтаа эзэн бусаар хандажа хаядаг тухай тэмдэглэгдээ. Иимэ ябадалнуудые энэ жэлдэ усадхаха талаар дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба.

Городуудые болбосон байдалтай болгохо тухай РСФСР-эй Совнарком ба ВЦСПС-эй тогтоолой ёһоор эмхидхэгдэһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ манай городой ажалшад, түбхын түрүүндэ, Горсоведэй депутадууд оролсожо энэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэхэ үүргэтэй.

Д. МАНЖЕЕВ.

Пединститудай научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ

Һаяхан, Бурят-Монголой гүрэнэй Пединститудай научна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн боложо, тэрээн дээрэ бурят-монгол хэлэнэй багшанарта ба студентнүүдтэ туһаламжа болгон арад аман зохёолнуудые суглуулжа хэблэхэ тухай научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Бертагаев, Балдаев ба Абашеев гэгшэдэй элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Эндэ научна хүдэлмэрилэгшэд Манжигеев, Никитин, Абрамов, Алексеев, Дыринов ба бусад үгэ хэлэжэ, тэдэнэрэй үүсхэлые халуунаар һайшааба.

Мүнөө арадай аман зохёолнуудые дээрэ дурсагдаһан нүхэдүүд суглуулан шэнжэлжэ эхилбэд.

Г. БАДМАЕВ.

Нүхэр Сталинда эльгээхэ бэшэгтэ гараа табихын түлөө

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан республикын правительство болон ВКП(б)-гэй областной комитедэй бүхы республикын ажалшадта хандаһан бэшэгые халуунаар угтаһан Улан-Удын Хлебзаводой коллективэйхид абаһан социалистическэ уялгаяа нэрэ түрэтэйгөөр дүүргэлтэ болгожо байна.

Январь һарынгаа түсэб 27-ной 101 процент дүүргэжэ, 7 процент талха, 2 процент түлишэ ба 1,2 процент электроэнерги арбилба.

Нигэжэ тус заводой коллективэйхид республикынгаа алдарта ойдо Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталинда эльгээхэ бэшэгтэ гараа табиха эрхэ олохын түлөө тэмсэжэ байнад.

Бурят-Монголые сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойдо

Үхэр малнуудай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэе!

Колхозой бодо мал бүхэниие садхалан дулаанаар үбэлжүүлхын түлөө малша, зоотехник бүхэн, нютагтахи хүтэлбэрилэгшэ бүхэн харюусаха ёһотой

Фермэ дээрэ болоһон хөөрэлдөөн

...үлэг гэрнүүдэй үрхын хоо...нүүдаар бурьялан гаража байн бааяма утаан аяар холоһоо ...рагдана. Эдэ гэрнүүд соо ажалша ...ртай үбгэд хүтшэд болон за...ушуул ажаһуудаг, эндээ хү...лмэрилдэг юм. Эдэнэртэ колхо...ынь правлени ажалайнтаа ха...усалгата һалбари болохо үүл...ртэ малай фермые даалгажа ...һэн байна. Колхозой центрһээ ...олохон ажаһуужа хүдэлмэрилдэг ...э фермын малшад Эсэгэ ороноо ...мгаалгын дайнай фронтнуудта... һүүлэй мэдээсэлнүүд болон ...ндэхи ажабайдалай һониниие ...улахын түлөө агитатор айл...адые хүндэтэйгөөр угтадаг юм. һаяхан ахалагша һаалишан ...ыдыгма Доңдоковагайда фермын ...алшад сугларжа колхозой тү...үлэгшые малажалай талаар ...юлогшо нүхэр Эрдыниевһээ му...өө үеын оршон байдалай һүү...эй һониниие һонирхолтойгоор шагнаба. Нүхэр Эрдыниев Улаан Армиин героическа добтолгонууд болон Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ой тухай хөөрэжэ үгөө. Энээниие буурал толгойтой Баяндай үбгэн, 14 наһатай эдир моришон Чимит болон бүхы һаалишад анхаралтайгаар шагнаба.

Энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажал хүдэлмэреэ улам шангадхажа. Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе угтуулан абаһан социалистическэ уялгануудаа арюунаар дүүргэхэ байһанаа дахяад мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн энэ хөөрэлдөөн дээрэ фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байгаа ажалай һайн ба муу баримтанууд элирбэ. Хоорондоо мүрысэһэн һаалишад Дэлжима Доржиева, Должима Раднаева хоёр хүдэлмэреэ бараг ябуулжа байна. Эдэнэрэй даажа абаһан мал дунда шадалтай, шэнээ тамираар һайн. Тэрэшэлэн түл абалгада саг болзор соонь һайнаар бэлэдхэһэн байна.

Тус фермын хүдэлмэрилэгшэд нютагай үүлтэрэй фермын малшадтай мүрысэнхэй юм. Түрүүшын һарын дүнгөөр үүлтэртэ малай фермынхид мүрысөөндэ илажа ябана.

Заиграйн аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ фермын һаалишад Бурят-Монголые сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын зорилгоор үхэр малаа атар тарган ондо оруулхын, шэнэ түлнүүдээ хорогогүйгөөр т н жээхын хойноһоо бүхы хабаяа гаргана.

О. ГОМБОЕВА.

БМАССР-эй Совнаркомдо

1945 ондо сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха хүдэлмэриин түсэб тухай

БМАССР-эй Арадай Комиссар...арай Совет 1945 ондо респуб...икын колхозуудай сабшалан бо...он бэлшээри һайжаруулха түсэл баталжа аймаг бүхэнөөр хубааба ...өө түсэб соо сабшалангай газар ...угы бургааһан болон шулуун ...аа сэбэрлэхэ, мүн сабшала һалха, һубаг канава заһабарил...а, һайрамаар сабшалан уһалха ...амарай уһалалга эмхидхэхэ гэхэ ...тын хэмжээнүүд хараалагдаба Сабшалан болон бэлшээриин шугы бургааһа арилгаха, тэрэниие һалха тусхай тоонууд баталагдаа.

Тэрэшэлэн сабшалан болон бэлшээриин газарай шугы бургааһа машина зэмсэгээр арилгаха түсэб хараалагдан республикын МТС-үүдтэ хубаарилагдаба. Мүн энэ тогтоол соо сабшалан болон бэлшээриин газар үтэгжүүлхын тулада наг шэбхэ тарааха түсэб баталагдаһан байна.

«Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй 1944 оной августын 7-ой тогтоолтой зохилдуулан 1945 ондо тарилгада бага туһатай 5.000 гектар тарилгын газар бэлшээри, 30.000 гектар сабшалангай газар болгохоор тогтоогдобо.

БМАССР-эй Совнарком энэ тогтоолой ёһоор сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха түсэбтэ даалгабаринень колхоз, тарян-ажалай бригада, малажалай фермэ, луговодческэ звенонуудта 10 хоногой болзор соо хүргэхыень ажалшадай депутадуудай аймагай соведэй гүйсэдкомуудые уялгаба. Тэрэшэлэн байгша оной апрелиин 20 хүртэр колхозуудай газар уһалха бэлэдхэлэй бүхы хүдэлмэри дүүргүүлхэ ябадал хангахыень БМАССР-эй Наркомземдэ дурадхагдаба.

1945 оной апрелиин 1 хүртэр һубаг канава малтаха, шугы бургааһа болон болдог отолхо машинануудаа заһабарилжа дүүргэхыень, тэрэшэлэн байгша оной апрелиин 20-һоо ноябриин 1 хүртэр мелиоративна хүдэлмэринүүдые ябуулхын тулада трактор болон мэргэжэлтэй трактористнуудые табихыень МТС-үүдэй директорнүүдые уялгалаа.

Сабшалан һайжаруулха болон уһалууриин системэнүүдые һэргээн заһабарилха хүдэлмэринүүдые газарай гэдэмсээр хабарай полевой хүдэлмэринүүдтэй нэгэн доро үнгэргэхэ хэрэгтэй. Сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха хэмжээнүүдые хүтэлбэрилэн колхознигуудта туһаламжа хүргэхын тулада агроном, зоотехник, мелиораторнуудые хубаарилан табижа, тэдэнэрые энэ хүдэлмэридэнь жэлэй эсэс хүртэр байлгахыень аймгүйсэдкомуудта дурадхаба.

Тэрэшэлэн БМАССР-эй Совнарком энэ оной майн 10-һаа 20 хүртэр колхозууд болон МТС-үүдээр хүдөө ажалай специалистнар, сельсоветүүдэй түрүүлэгшэ, МТС-үүдэй директорнүүдэй хабаадалгатай аймгүйсэдкомой членүүдээр хүтэлбэрилэгшэтэй гүрэнэй комиссинуудаар сабшалан болон бэлшээри һайжаруулха хүдэлмэри шалгажа абаха ябадал эмхидхэхыень аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэнэрые уялгаһан байна.

Тарилгада бэлэдхэлээр түрүү бригада

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Мухаршэбэрэй колхозуудай тарян ажалай түрүү бригаданууд хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна.

Суулгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай хоёрдохи бригадын (бригадирынь нүхэр Гурэракшеев) членүүд 1945 оной тарилгада бараг һайн бэлэдхэлтэй. Тарилгын хүдэлмэридэ ябаха адуу моридоо тусгаар анхаран, 42 толгой унаа амаруулжа байна. Эдэ морид һайн харууһаар хангагдаһан дээрэһээ үдэр бури шадал шэнээгээр ехэ болоно. Мүн бригадада хабаатай 8 плуг, 6 борной болон бүхы хомут тоногуудаа эрхим шанартайгаар бэлэн болгоо. Тэрэшэлэн агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые түсэбэй ёһоор үнгэргэжэ байна. Энэ хүдэлмэридэ комсомол басаган Б. Дашимолонова гэгшэ эршэмтэйгээр хабаадалсана. Энэнэй үдэр бүриин ажалай бүтээсэ —110—120 процент байдаг юм.

Энэ бригадын членүүд Бурят-Монголые сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойн үдэр—мартын 2-ые тарилгада бэлэдхэлэйнгээ бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргэжэ ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө үргэһэ нойргүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Бригадын члэн бүхэн ойн урда тээхи мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө хамаг хабаяа гаргана.

Н. ДАШИДЫЛЫКОВА.

Уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ байна

(25 жэлэй ойе үнгэр эхэ Заиграйн аймагтахи комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Щербаковтой хөөрэлдөөн)

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ой тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум, БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет, ВКП(б)-тэй Обкомой хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан болон митингнүүд аймагай бүхы колхоз, МТС, леспромхоз, ажаүйлэдбэриин предприятинуудаар үнгэргэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй суглаан боложо энэ хандалгада зорюулагдаһан тусхай уялганууд баталан абтаа. Гебэл, аймагай нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд январь, февраль соо продукци гаргаха үйлэдбэриингөө түсэбүүдые мартын 1-дэ 110 процент дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ 5 процент дээшэлүүлхэ, гаргаһан продукциингаа өөрын үнэ сэн 5 процент доошонь оруулха, мастерскойнуудаараа 20 хүниие шэнэ мэргэжэлдэ һургаха, хэһэн хүдэлмэридөө голодһо гаргахагүй, 25 жэлэй ойн үдэр хүртэр туһалбариин ажахынуудай поли дээгүүр наг шэбхэ шэрэжэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудайнга түсэб хаһа болзор соонь дүүргэхэ гэхэ мэтын социалистическэ уялгануудые абаһан байгаа.

Тэрээнһээ хойшо аймагай ажаүйлэдбэриин түрүү предприяти болон колхозууд абаһан уялгануудаа үнэн хэрэгүүдээр дүүргэжэ эхилээ. Ойн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоһонһоо хойшо Промкомбинадай коллектив январиин хоёр декадын түсэб 106 процент дүүргэбэ. Арһа үйлэдбэрилхэ цехтэй мүрысэһэн кузнечно-обозно цех (даагшань нүхэр Тарасов) январиин түрүүшын хахадай түсэб 120 гаран процент һайн шанартайгаар дүүргэһэн байна. Цехын мастер нүхэр Мельников үдэрэй хоёр шарга дархалжа түсэбөө 200 процент хүртэр дүүргэдэг болонхой. Тэрэшэлэн хомут тоногуудые заһабарилдаг цехынхид ойн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоһонһоо хойшо үргэлжэ үндэр бүтээсэнүүдые түйлана.

Колхозуудаар хомут тоног заһабарилха нүүдэл мастерскойнууд соо Тельманай нэрэмжэтэ колхоздохи бригада түрүүлэнхэй. Нүхэр Матвеев хүтэлбэрилэгшэтэй энэ бригадын членүүд тус колхозой хуушан хомут тоногуудые бүгэдынь һэльбэн заһабарилаад шэнээр бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Мүн Усть-Курбын сельсоведэй Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байгаа 3 хүн хомут тоногуудые шэнээр бэлэдхэжэ байна. Гутал оёгшодой дундахи мүрысөөндэ нүхэд Балмаева, Ломбоева, Пылынова гэгшэд түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һара соо тус тустаа 30 паар гутал оёжо, үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые үргэлжэ улүүлнэ.

Хандагатайн леспромхоздо стахановецууд болон ударнигуудай тоо үдэр ерэхэ бүри ургана. Модо отологшо нүхэр Алексеев ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсохоһоо урид даалгабаряа 200 процент дүүргэдэг байгаа һаа, мүнөө 430—450 процент хүргэдэг болоо. Мүн модо отологшо нүхэр Перевалов эдэ үдэрнүүдтэ нормоо 320—250 процент хүртэр дүүргэдэг болоһон байна. Модо шэрэгшэдэй бригадир Шурыгин үргэлжэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, даалгабаряа 208 процент хүргэнэ.

Аймагай колхознигууд «Заиграйн колхозник» гэһэн танкова колоннын байгуулгада 400 мянган түхэриг оруулһан байна. Энээнэй фондодо хүдэлмэришэд болон албахаагшад 100 мянган түхэриг оруулхаар бэшүүлээ. Шулуутайн леспромхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд «Бурят-Монголой лесоруб» гэһэн танкова колоннын байгуулгада 159 мянган түхэриг оруулһан байна.

Хабарай тарилгада хаһа болзор соонь бэлэдхэхын тулада аймагай колхозууд хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилга, агротехническэ хэмжээ-ябуулга гэхэ мэтын шухала хүдэлмэринүүдээ түргэн дүүргэхэ хэмжээнүүдые хараалһан социалистическэ уялгануудые абаһан юм. Тиигэжэ социалистическэ мүрысөөндэ булталаа оролсоод, түрүү колхозууд тарилгада бэлэдхэлээ эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Доодо-Илькын сомоной, Сталинай, Ново-Брянска сельсоведэй Тельманай нэрэмжэтэ, «III Интернационал» колхозууд плуг, борной, сеялкэ болон тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө-ажалайнгаа бүхы машина зэмсэгүүдые заһабарилжа дүүргэлээ. Дээдэ-Илькын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой членүүд тарилгадаа бардам хүрхэ үрһэ хаанхай.

Мүн аймагай ефремовскэ, шурыгинскэ звенонууд үндэр ургаса хурааха бата бэхи һуури табин, бэлэдхэлэй хүдэлмэри барагаар ябуулжа байха юм. Тельманай «XVIII партсъезд», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай ефремовскэ, шурыгинскэ звенонууд поли дээгүүрэе саһа тогтоохо, наг шэбхэ шэрэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Аймагай түрүү колхозууд тарилгада ябаха ахуу моридоо амаруулха, эмнигүүдые олзор һургаха шухала хэмжээнүүдые абана.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгануудаа аймагай түрүү колхоз болон ажаүйлэдбэриин предприятинууд иимэр бэелүүлжэ байна.



(Үргэлжэлэл. Эхинийнь «Б. М. Үнэнэй» январиин 16, 17, 20, 21, 22, 31 ба февралиин 2-ой номернуудта).

Могой хара аймхай зүрхыень сорьёжо,
Монсэгор помолууд үхэлтэ аваар эшхэрнэд.
Сэрэг дайгаар сүлөөлэгдэн абтаһан тосхондо,
Цырен хүбүүн ошохоёо нүхэдөөрөө ябанал ха.
Хамаг дааһаринуудаа дүүрэнээр дүүргэжэ
шадаһандаа
Халуутай зугаатай эжэл нүхэдөөрөө алханад.
Улаан Армиингаа олон боецүүдээр хамтаржа,
Урмагай баяртай тэдэнэр саашаа алхалнад.
Хагуу дайндашье ябахадаа хахасан картадаггүй,
Хэшөө зугаа үгэнүүдээ хэлсэн алхалнад.
«Маһагар бүдүүн Гэсэрэй янзаар алхалхынь,
Манай Цырениие харыт, боецүүд!»—игэжэ,
Дүүша нэрэтэй залуу боецой хэлэхэдэ
Бүхэн иилам нүхэдэй энеэдэн хашхинаба.
Хамта ябаһан эжэл боецүүдэнь Цырен ээ,
Хаанашье ябахадань Гэсэрэй нэрэ олгоһон юм.
Цырен өөрөөшье Гэсэр шэнгеэр аяглажа,
Шэрүүн зоригто баатар нүхэдөө баясуулдаг.
Гашуун хара ошото үсхэн утаан соо,
Галда шатаһан гэрнүүдэй нөөшэнүүд ёройлдоно.
Дүрэһэн гэрэй халуун сусалда дулаасажа,
Дүрбэн хүүгэдтэй наһатай эхэнэр бүмбэлзэнэ.
Урхаа хорёод аймхай немецүүдые обөөрүүлан
Улаан боецууд тосхоной дундуур гэшхэлнэд.
Хүнэй шарайе харахаа тэдэнэр һүрдэнхэй,
Хүл доро газар шэртэн ябанад ха.
Арбаад һамгадууд гэгэлдэн шуяилдан
хойноһоонь,
Алуурша тэдэнэртэ хүрэжэ ялан дүгташанад.
Шүбэгэлэл хурса асып үзүүрээр далайжа,
—«Шүдөөрөө таанадые мэрэһэйб!»—гэлсэн
дүгташанад.
Абаргша армиин залуу арбаад боецүүд,
Арайхан гэжэ тэдэниие холоохон бусаана.
Аша үриэрөө өлэнэртэ хюсуулһан һамгадта,
Аргадажа эйлгуулхань бэрхэтэй хэрэг
болонол ха.
Арбаад гаран немецэй һандархай танкнууд,
Алишье тээшээ хэлтын хүмэрин архайлдана.
Хүнэй дэлхэйн шэрүүн саһанда хушагдажа,
Хүхэ нюуртай үхэһэн немецүүд обойлоно.
Хомхой хирэздэ хоёр нюсэнүүдээ топшуулаад,
Хэнхэсэг жалгын буртаг болоод хэбтэхэдээ,
Эзэн Гитлерэйгээ захяа пайдабари дүүргэбэгүйт!
Энэхиин ороной эзэн помещигууд болобогүйт!
Игэжэ сөлөхэлөө Цырен хүбүүн һанана ха,
Эжэл нүхэдөөрөө баяртай хамта ябана ха.
Үсэд шангаар шүдөө зуужа хатуужан,
Үхэһэн немецүүдые хараха бүриһөө баярлана.
Бахигар бүдүүн үхэһэн морин, ойрошог,
Баруун тээшээ харайһан зандаа хэбтэнэ.
Мориндо дуртай Цырен тэнгөө, эжэлэнгүй,
Мориной үхэһэн хүйтэн хүүрые тойросогоошо.
Магад эсэгымни алуулан ябажа тэнжэһэн
Манай колхозой морииньшье байжа болоол ха.
Баян Жаргалантын аглаг дайдаар, эсэгымни,
Баруулжа зүүлжээ гүйлгэһэн морин байгаалам?
Мүндүү томонууд сагаан шүүдэрөө хулгаажа,
Мүнсэ шэнги хүндэ туруугаараа сабшасагаан,
Алуурша дайсадые үхэтэр дэбһэн ябатарань
Аюулта миниэ хажуудань тэһэржэшье болоо ха.
Улаан боецүүдэй деревниин дунда ерхэдэ,
Угтажа хүлеэжэ арад зонууд баясаба.
Хүгшэн эхэнэр элбэг пөлбэһо урдахуулан
Хүзүүгээрнь Цырениие тэбэрин байжа тоолана
Олон тээһэнь тосхоной һамгад духэриглэн,
—«Орогты хүбүүднай, орогты!»—гэлсэн
урялнад
—«Үнэн хүбүүднай, манайгаа хүлеэһые
харюулжа
Үхэлэй гарһаа абараат!»—гэлсэн зугаалнад
Олон хоногто эй тайтаар байрлаһан
Онлоо бүлэг партизанууд баһал бусанад ха.
Удаан харалсаагүй эхэ эсэгэтээ уулзажа,
Ушарһан инаг һамтадаа тэдэнэр жаргуулнад.

* * *

Эсэнхэй боецүүд дулаан гэрнүүдтэ тарасагаажа,
Эхэ эсэгэ арад зонсо баясуулнад.
Уралтай халуун сагаан баня түлисэгээжэ,
Урин зөөлэхэн хубсаһаа һэлгэн амарнад.
Дорюун хөөрөөтэй, зоболон амсаһан эжынэр
Дожбо дүүрэн һүнэй сүсэгы асарнад.
Тонуулша немецһээ далдалан нюуһан салаяа
Тогоо дүүрэн шанажа хүбүүдээ хүндэлнэд.
Гэнтэ командирай шангa абяан дуулдажа,
Гэртэ оромсоороо Цыренэй бинень асууна.
Цырен хүбүүн ендэб гэжэ мэдүүлэн,
Сэхэ урдань зогсон хүлеэн байнал ха.
—«Хүнгэн түргөөр хатар пляскаяа дэбхэржэ,
Хүндэтэ нүхэдтөө харуула»—гэбэ командирань.
«Бэшэг намда ерээл гээшэ иихэлээ!»—
Бэеэ гамнангүй Цырен пляскаяа эхилнэ.
Автомат буугаа урда хойноо гаргажа,
Аягтай аашатайгаар Цырен тэнлээ хатарна.
Гэрэл туяа хасар дунтань наадажа,
Гэрэй дундуур түхэриглэн ябажа хатарна.
Хүнгэн солбон агаарта хөлы эрьеллээд,
Хүл дээрээ доошоо буужа, аягтайгаар,
Урда хойноо гарайтаа альтаар барабаантан
Урап солбоноор хүсюу наадаа хүрүүлбэ.
Кавказ үндэрэй хүбүүн шэнги солбоноор,
Хабатай талын унаган шэнги огсомоор,
Хамаг нүхэлөө баясуулан байжа, үни удаан,
Хабатай һайхан хатар пляскаяа харуулла.
—«Эрын зоригоор дайсадые сохиһон харюудаш.
Эрхим шагнал ерээ!»—гэжэ командирань,
Харгы замдаа тэнөөжэ төөриһөөр ерээшэ
Ханламын бэшэгые халуун гартань үтөө һэн.
Хандамынгаа бэшэгые Цырен хүбүүн задалжа,
Хамта ябаһан нүхэдтөөе хамта уншанад ха.
Сэсэн удхата инагайнь халуун үгэнүүд
Сээжэ зүрхэндэнь наранай ошо сасаруулна:
«Шиниигэе хажууда автомат буутай ябаашыгүй
һаа,
Шиниигээ дайсадтай ажалай жадаар
дайлалсанаб.
Амраг шамдаа хэзээдэшье туһалхалби—игэжэ
Амиды наһанайнгаа бүхы жаргалаар
тангаритланаб».
Аяар холын Байгалай саанаһаа, инагни,
Аюулта дайнда ябаһан бэлэндээ туһалнал,
Үхэр малаа тобир тарган байлгажа,
Үндэр залаа талха таряа ургуулнал.
Эрхим снайпер Цырен хүбүүн игэжэ,
Эжэл хани олон боецүүдээ баясуулна.
Галта дайн соо инагайнтаа бэшэгые абалшад—
Гансал тэдэнэр Цыренэй баярые эйлгохол.

* * *

Ганса бэшэ Цырениие үхэлһөө абарһан
Ганса бэшэ Цырендэ өөрөөшье абаргаһан,
Алексей хүбүүн дүүрэн үһата Волгоёо,
Арюун зүрхэнһөө дурлан дурдан ябадаг юм.
Инаг басагантаяа халуун үгэсө андалдан
Ирагуу һайхан дуунуудаа шангаар дуулажа,
Сэнхир үһата баян Волгынгоо долгин соо
Сэнгэжэ онгосоор ябаһанаа нүхэдтөө хөөрэдэг
юм.
Аяар холын нютагайгаа нэгэ нүхэртэеэ
Алексей хүбүүн эндэ мүнөө уулзашоод,
Түрэһэн уужам нютагайнгаа мэдээнүүдые дуулаһаар
Түрэл инагхан басаганайгаа тухай асууба.
Тэрэ хүбүүнэй хэлэхэ үгэнүүд олдобогүй.
Тэнлээ хүдэлэнгүй уруу дуруу һууба ха.
«Хүндэтэ нүхэрни сэдьхэлээ зобохо хэрэггүй,
Хүлеэжэ шамаяа ябана»—гэжэ хэлэбэ ха.
Алексей хүбүүн хажуулань ерээд, урдаһаань,
Арюун нюдыень гэтэн шэртэн хараа һэн.
Үнэн нүхэрэйтөө нюдэдэй сэнхир туяа соо
Өөрыень хэлэхээе айгааша үгэнүүдые уншаа һэн.
—«Хани миниигээ гомодон уйдахаһаа
датгирангүй,
Хараһан үзэһэнөө хэлыш!»—гэжэ аргалаба —
—«Бэрхэтэй дайн соо үгэн юумэд хэрэгтэйл,
Бэеэ дэмы, мэхэлхэ хэрэг байнагүйл!»

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Уласхоорондын шэнжэлэл

Улаан Армиин эрмэлзэлгэтэ урагшаа дабшалга үргэлжэлһөөр. Совинформбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, гитлеровецүүд хадаа оройдоо январиин 12-һоо 24 хүртэр 380 мянган солдат ба офицерээ алуулһан ба мүн тэрэшэлэн ехэхэн тооной дайшалхы техникэ гээһэн байна. Маршал Жуковай сэрэгүүд амжалтата добтолгоёо хүгжөөжэ, Познаньһоо баруугаар Германиин хилые дабажа гараад, немецкэ Померанда сүмэрэн оробо. Улаан Армиин добтолжо ябаһан замууд дээрэ «Берлиин хүртэр 150 километр» гэһэн гаршагтай хабтагайнууд үзэгдэнэ.

Германиин арад зон бүгэдөөрөө һандарал мэгдэралдэ орошоо. Зүгдан тэрьелэгшэд хадаа бүхы өөрынгөө зөөринүүдые хаяад, зүүн зүгһөө оронойнгоо центр худар зүглэн шоглэнэд. Берлиндэ миллионһоо үлүүтэй зугадагшад сугларанхай. Тэд, засаг хадаа зугадагшадые городто оруулнагүй, тэдэнэр городой заха хизаарай паркнуудта хүйтэн газарнуудаар байнад. Берлинһээ правительствын ба нацистска партиин учреждениинүүд нүүжэ байна. Оломянган берлинцүүд столицаяа орхёод, урда зүг тээшэ ябагаар тонилнод.

Фашистска зонхилогшод өөһэдөө тиимэ гэшэгүйгөөр мэгдэрэл һандаралда ороод, ехээр айшаһан ба найдабаригүй статьянуудые толилоно гэбэл: «Бидэнэр, немецүүд, аюултай сагые үнгэргэжэ байнабди, үһанай хаалта бута һүршэһэн шэнги болоо,—гэжэ гитлеровец Лей бэшэнэ: Большевистскэ армита эсэргүү шэнэ фронтнуудые байгуулхын түлөө юун хэрэгтэйб гэжэ бидэнэр мэдэнэгүйбди... Энээниие харахатаа тэнэглэжэ галзуурашамаар байна».

Маршал Рокоссовскиин сэрэгүүд Балтийска далайда тулаба. Зүүн Пруссиин помещигуудай Германиин гол үндэһэн районуудта ошожо зам таһалагдажа, тэдэнэрэй хайшаашье нүүхэ аргань болишобо. Тэдэнэртэй хамта 100 мянган хүнэй тоотой немецүүдэй ехэхэн армейскэ бүлэглэлгэ хүреэлэгдэһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн Маршал Коневой сэрэгүүдээр силезиин ажаүйлэлбэриин центрнүүд удаа удаагаараа эзэлэгдэжэ байха юм.

Силези болбол Рурай удаа тэ
Германиин эгээн шухала ажа
лэдбэриин районда тоологдо
Тиимэ болхолоороо немецүү
өөрынгөө армиие хангаха
зервнь үлэнэгүй гээшэ. Мүн
нэйшье резерв буурижа байна.

Хариин хэблэлэй мэдээсэһэ
ёһоор мүнөө немецүүд бару
фронтһоо ба Италиһаа өөрын
сэрэгүүдые хуу татажа аба
германска-зүүн фронт дээрэ ү
нөөр хаяжа байха юм. Союз
гуудай оронуудай олонхи газе
нүүд ба шэнжэлэгшэд бол
англо-американска арминуу
хүсэтэй добтолгото операци
дые хүгжөөхэ хэрэгтэ айхаб
һайн условинууд мүнөө байгу
лагдаба гэжэ тоолонод.

* * *

Мантай союзна Польшын га
дайдые Улаан Армиин сүлөө
түүхэтэ хэрэг дүүргэгдэжэ бай
Немецкэ даралтада ядаһан
боһон Польшын арад зон бол
сүлөөлэгшэ сэрэгүүдээ баярта
гаар угтанад.

Советскэ сэрэгүүдэй гэб г
тын ба хүсэтэ сохилтонууд б
бол немецүүдые һуурин газ
нуудые тиимэ гэшэгүй түргэн
орхёод, тэндэхи гэр ба предпри
тинуудые тэһэлхэ болон галда
ябалалнуудые хэхэ зайень ол
ногүй. Томоороо ба удхашанар
раа Варшавын удаа тээхи боло
томохон ажаүйлэлбэритэй Ло
город бүрин бүтэнээрээ орхиг
һон байгаа. Тус город соо ту
шэ ба түүхэй эдлэлнүүд б
Бүд нэхэхэ фабрикануул мү
дүүрэн ашаглалда ороод Польш
арад зон болбол Польско рес
ликын саг зуурын правитель
вада бүрин түгэс туһалам
үзүүлэг болоо. Таряашад ха
помещигуудай газарые абаһан
абажашье байһаар, ажаүйлэ
риин предприятинуудай хүгэл
ришэд өөһэдынгөө эмхи зург
нуудые тогтооно. Мүнөө
тиимэ гэшэгүй хэрэглэлтэй б
хэ элеэ хоолой зөйлтэй өөрын
туһаламжые Советскэ Правите
ство болбол Польшодо эльгээ

Агуу ехэ славянска арадуу
лохо орот, украина, белор
полягуудай хани барисаа
түүхэтэ хэрэг гитлеровскэ д
мэшэгтэ эсэргүү хамтара
тэмсэлдэ бүхэжэжэ байна.

В. ГРИШАНИН.

Бага наһатай хүүгэдэй санатори эмхидхэхэ тухай

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет туберкулез үбшэнтэй бага наһатай хүүгэдтэ эмнэлгын туһа үзүүлхын түлөө 1945 оной февралиин 10 болтор № 5 санатори яслиие туберкулез үбшэнтэй бага наһа
хүүгэдэй (1-һээ 4 хүртэр на
тай) санатори болгон эмхид
тухай тогтоол гаргаба.

300 центнер известко гаргаа

Тарбагатайн аймагай «Красный боец» колхозой член Николай Балаганский 300 центнер известко үйлэдбэрилэн гаргаба.

Мүнөө энэ колхоз өөһэдөө известко болбосоруулан гар
һаа гална, газаа тээшэнь ху
дажа олзо оруулжа байна.

К. АНТОНО

Харюусалгата редакторай
орлогшо **Д. ЛУБСАНОВ.**

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35, ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23, АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—Р 03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-84 (2 зв.).

—00282. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5...